

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábes petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési felhívás.

Lapunk megjelenik mindennap, a hétfői és ünneputáni napok kivételével, jelen számunk alakjában, rendszerint nyolcz oldalnyi terjedelemben.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —

Félévre . . . 3 > —

Negyedévre . . . 1 > 50 kr.

Egy hónapra . . . — 60 >

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —

Félévre . . . 4 > —

Negyedévre . . . 2 > —

Egy hónapra . . . — 80 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —

Félévre . . . 5 > —

Negyedévre . . . 2 > 50 kr.

Egy hónapra . . . 1 > — >

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postán, utalvánnyal eszközölhetők.

Nagyváradon, 1895. évi jan. hó 1-én.

A kiadóhivatal.

Köd előttem köd utánam.

Magyarországon ez idő szerint a parlamentáris államéleti rendszer uralkodik. Ez a rendszer elméletileg tekintve igen tetszetős. A tudomány képzelete és hite ezt korábban úgy hirdette s azt jósolta róla, hogy a tökéletességnek netovábbja lesz. De mit szólhat hozzá azóta, hogy a gyakorlat tapasztalásai állanak előttünk, fenntartja, fentarthatja-e előbbi véleményét? Ha valaki, mi eldicsekedhetünk azzal, hogy ezt a rendszert a gyakorlatban elvittük — ad absurdum!

Kétségtelenül a parlamentarizmusnak egyik sarkelve, hogy a kormány a többségből kerüljön ki, a többség pedig a közvéleményben gyökeredezik. S a kormányt két tényező tartja fenn: egyfelől a többség bizalma s másfelől a korona bizalma.

Igazán helyes doktrinák ezek. De ime nálunk a politikai gyakorlati állapotok a legnagyobb mértékben elfajultak.

S ezek folytán ugyancsak visszas helyzetbe jutottunk?

Legelőbb a liberális párt és a kormány korántsem a valódi közvéleményben és többségben élt.

Persze utól is érte a megérdemelt nemezis!

De valljon a parlamentáris rendszernek föltétlenül hozzátartozó kelléke-e a pártfegyelem?

A liberális pártnak, már az igaz, a pártfegyelem és párthűség kiváló erénye!

S a kormány ennek dáczára is megbukott!!

Lehetséges-e a parlamentáris rendszer elméleti tanai szerint az? hogy a győztes kormány megbukjék!

Ime a mi gyakorlatunkban ez is lehetséges volt!

Jellemző azután az, hogy mindenki, a ki ott abban a liberális táborban sütkérez vagy fagyoskodik, jámbor és szinte együgyű képpel azt kérdezte:

Valljon mi lehet a bukásnak az oka?

Igen természetesen formasierü oka az, hogy a kormány, saját beismerése szerint, elvesztette a korona bizalmát.

De hát ezt miért vesztette el?

A legérdekelttebbek erre nézve elmondtak sok szép mesét.

Hát hiszen talán akad naiv ember, a ki elhiheti?!

Lehetséges-e azonfelül a parlamentáris rendszer elméleti tanai szerint az? hogy a legfőbb két tényező egy államban, tudniillik a korona és a nemzet, egy adott pillanatban, meg ne lássa s meg ne értse egymást!

Ime nálunk ez is lehetséges, még pedig úgy, hogy közbül áll a fejevesztett liberális klikk, mely valóságos »köd előttem, köd utánam« fele szituációt csinált.

De bizton reméljük, hogy a mestersegesen táplált klikk napjai, órái, perczei meg vannak számlálva.

A hatalmas szürke ködön áthatolt egy fénysugár: a korona bizalma elveszett!

Igen, a koronának be kellett látnia, hogy az egész liberalizmus és ennek minden szava — merő hazugság volt.

Persze ezt az okot a korona nyíltan kimondani — restelli.

S az illetők sem fognak ezzel hangoosan dicsekedni.

De végre hol a kibontakozás? hol a megoldás?

Bizzunk egy jobb jövőben, melynek legelső jele az, hogy amint látszik, a politikába beleütött — a morál!

S az eddigi folytonos hazugságokat csak egy győzheti le: az igazság!!

Zelenyák ur! véres a mandátum!!

Az ujesztendőnek mindjárt második napján, a kies Szepesvármegye székvárosában az törént, hogy a képviselőválasztás alkalmával Zelenyák szepesvárallyai kath. hittanár és lap-szerkesztő nyerte meg a többséget. — Elégsajnosan megtörtént az is, hogy választói közül egyet a csendőr leszurt.

Hogy miért? arról közelebbi adatok hiányzanak. Egyik budapesti lap távirata mond annyit, hogy a nemzeti párt programjával föllépett Zelenyák választói, a vesztegetés végett közjük furakodott liberális korteseket megtámadták, s az ezek segélyére sietett zsandárok egyike használta oly szerencsétlen eredményel fegyverét.

Tehát megbukott egy kormánypárti jelölt; megválasztatott az ellenzékjelöltje, aki állítólag a néppárt programjából is vett át egyet-mást; és a választás közben vérengzés is történt.

És mintha Magyarországon még soha sem maradt volna kisebbségben a kormánypárt; mintha sohasem győzött volna az ellenzék; mintha példák nélkül állana a hatalom pártjának megvesztegetési kísérlete; mintha — elég fájdalom! — vérontás sohasem szennyezte volna be a választás aktusát: az ál liberálizmus lapjai oly vehemenciával, fenyegetéssel, rágalma-zással tárgyalják a löcsei választást.

Felsorolják ismert jelszavaikat: a sötét középkort, a fekete reakciót, a buta ultramontán klerikalizmust, a czél szentesítő eszközöket — stb.

Pedig azt sem tudják: tulajdonképen mi és hogyan történt?

Hanem a kartelszerű heczcz megindult. Van ebben tervszerűség! — Mi azonban várjuk meg a végét: amikor minden kitudódik!

Hanem akkor a váradi »Szabadság«, melynek mai vezércikke, annak modora, hangja adott okot ezek higgadt, tárgyilagos elmondására, — vajjon oly ékesszólással fogja esetleg a kormánypárt löcsei eljárását kárhóztatni?!

Meglássuk.

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ azt kutatja, hogy miért nem lehet Khuen-Héderváry miniszterelnök, habár mindama képességgel és kiváló tulajdonságokkal rendelkezik, melyek egy magyar miniszterelnöknek szükségesek. — A hibát abban találja, hogy Khuen-Héderváry nem bírja a szabadelvűpárt bizalmát s a közvéleménynek még élénk emlékezetében van a nyári kudarc, mikor Héderváry vállalkozott a kormány megalakítására a nélkül, hogy előbb a parlamenti irányadó tényezőkkel érintkezésbe lépett volna.

A „Budapesti Hírlap“ a szabadelvűpártól cikkezik. Ma már diadallal kiálltják: semmi fuzió. Csak az egyedüli üdvözítő szabadelvűpárt és semmi egyéb. Természetes, hogy a pillanatnyi zavarból aligha van más kimenekülés, mint a szabadelvűpárt föntartása. Csakhogy ez nem megoldás, csak elődázás. A fuziót a közjogi fölfogás akadályozza. De nincs is szükség a fuzióra; a mihelyzetünkben a pártok összeomlása s új az ország szükségéi szerint való alakulása kívánatos. Mindaddig míg az Apponyi közjogi fölfogását a király magáévá nem teszi, addig Apponyi lehetetlen.

A „Magyar Állam“ a gordiusi csomó megoldására azon egyszerű módot ajánlja, hogy bárki legyen is az új miniszterelnök, csak a képviselőház föloszlásáról szóló engedélyt kell megnyernie s rögtön meg lesz a többsége, akkor a fuziótól sem fog idegenkedni a szabadelvűpárt, mert hiszen az új választás alá kerülő képviselők azonnal meghódolnának, hogy a mandátumot el ne veszítsék.

A „Hazánk“ a kormányválság lefolyását tárgyalja a nemzetiségi kérdést illetően. Magyarországon eddig a nemzetiségi kérdéseket mindig felfújták s csakis a román túlzóknak köszönhető, hogy a kormány mindig szerenesésen oldotta meg a konfliktusokat, félni lehet azonban, hogy az ellentáborban is majd mérsékelt elemek jutnak tulsúlyba s akkor ügyes taktikusokra van szükség, kik domináló szerepet játszanak velük szemben. — Az új kormánynak nem szabad kitérni a nemzetiségi kérdés megoldása elől, hogy végre nyugodt legyen az ország.

A „Nemzeti Ujság“ élesen elítéli a szabadelvű pártot, hogy annyira ragaszkodik a hatalomhoz, habár látja, hogy már kezdik az egész országban megelégneni ennek a klikknek az uralmát. Utal a lőcei választásra, hol már

félelmes jelek bizonyítják a visszahatást, melyet ez a hatalmi czélok érdekében koncepiált politika idézett elő, s kérni, hogy szabad-e még tovább folytatni ezt a végzetes politikát, melynek következményei már is oly ijesztő alakban nyernek kifejezést.

A „Magyar Hírlap“ ráutal arra a gazdasági válságra, mely a politikai válság beállása folytán előállott. Azok a nagy tervek, melyeket a kormány megvalósítani akart, mind stagnálnak. Így a valuta szabályozás, az adóreform, a folyamhajtási társaság, a pécsi kőszénbányák ügye stb. Aggódva kérni, hogy mi lesz mindezekből, melyek ha minél hamarabb orvosolva nem lesznek, kimondhatatlan kárt okoznak a nemzetnek.

Az „Egyetértés“ a függetlenségi pártot dicsőíti, mely szerinte az egyetlen, mely tisztában van elveivel, törekvéseivel és a reá váró feladatokkal; míg a többi mind csak hatalomra törekszik, egész politikájuk csupa frázis, a miket kényök kedvök szerint magyarázgatnak s igyekeznek a zavarosban halászni s hibázik belük minden őszinteség. Figyelmezteti a magyar közéletet, hogy nem érdemes felzaklatni saját nyugalma ilyen kicsinyes politikával szemben.

Liberális ur!

Gratulálunk önnek, tekintetes Liberális ur, a lőcei naphoz megírt szép cikkéhez. Mert szép cikk volt ám az nagyon, a mint azt majd hallani fogjuk a liberális részrehajlatlan körökben, melyek szegény hazánk boldogítására oly nagy számmal összeverődtek. A lőcei nap vereségét eme kegyes körök ríktóau kiszinezhetik s ha haragjukban kevés az arcukon a piros s annál több epéjükben a fekete festék, ám vegyenek hozzá egy kis vért, de a lőcein kívül más fajtából is.

Mert tekintetességed jól tudhatja, hogy például az üzbégi és más mandátumok sem kerültek tisztán a liberálisok kezébe, hanem sok ártatlan ember vére is tapad rájuk. A felzigatott, fanatizált nép neki rontott a esendőröknek, a esendőrök kénytelenek voltak fegyvereiket használni s nem egy ember fölszálló lelke közvetlen tudósítást vihett az égbe, hogy milyen épületes diadala volt a liberálisizmus szolgáinak.

Ön, Liberális ur, bizonyára mossa a kezét, mert úgy kerül a lőcei napról irt cikkébe, mint hirhedt elődje, Pilátus, a kredoba. Mivel-hogy bátran kimerem mondani, hogy a liberálisok, a kik a szeretet nagy apostolának tanai-val visszaélnek, sokkal gonoszabbul feszítik keresztfára Krisztust, mint Jeruzsálem népe hajdan.

Azok a testét ölték meg, önök ki akarják a nép lelkéből ölni a lelket. Azoknak Isten is megbocsátott, mivel nem tudták, mit cselekesznek. De önök nem oly korlátoltak, önök jól tudják, ugy-e bár?

Tekintetes ur, mi mindazonáltal találunk ön számára mentséget. Ön eszköz. Egyszerű, jámbor eszköz. Ön békességesen használta volna tollát az istenáldotta papíroson, hirdetésen azon magasztos, vigasztaló tanokat, a mikre sivar korban oly nagy szükség vagyson s hasonlóan cselekednének mindazon derék, jámbor író emberek is, a kik egyebütt a nemzetben szabadságban élnek, ha riadót nem futtak volna önöknek azok a nagy urak, a kik hatalmukat, befolyásukat féltik, s csatába küldik a tollat, mikor az ő érdekeik veszélyeztetve vannak. Önök hazafiui kötelemükhez híven szolgálták volna békén az Istent és ez által a hazát, ha azok a nagy urak ki nem adták volna a jelszót, hogy Isten helyett inkább szolgálják őket.

Tekintetes ur, ön lapolvasó ember s talán antiliberalis lapot is vett valaha a kezébe, olvashatta ott azt a profécziát, hogy a liberálisizmus izgatásai milyen veszedelembé döntendik ezt az országot. A liberális javaslatok, a mondva csinált közvélemény nyomása alatt megszülettek, mint a hatalomnak egyik áldatlan ténye. Az antiliberalis világ akkor meghajtá harczi lobogóit s a győzteseket keblére akarta ölelni testvérül testvérét, a gonosz liberális javaslatok daczára, ugy a mint ezt Krisztus tanai kívánják. Béke! béke! hangzott végig az országon, a közös, szent óhaj. Kik azok, akik a béke himnuszát zavarják?!

Önöknek nagy hatalom adatott a népek lelkei fölött, nem akarjuk ezt az önök kezéből kivenni. De rá kell ütünk arra a kézre, mely

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Nadrágtalan művészet.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Írta: B—i.

Nem tudom ennél jobban elnevezni azt a naturálista irányt, melyet az emberben csak az állatot kereső modern képző művészet oly előszeretettel művel. Ha valamely képtárba, szoborgyűjteménybe vagy műtárlatba lépünk, minduntalan találkozunk a jó izlést és erkölcsi érzékét mélyen sértő paradicsomi kosztümökkel.

A kicsapongó görög és római népnél a test kultusza egészen természetes volt. A kereszténység szigorú morálja hosszú időre kiküszöbölte a művészetből a nudításokat. Az érzéki szépnak, a testnek ábrázolása helyett a szellemi szépnak: a gondolatnak, az ideálnak, az érzelmenek szemléltetését tűzte ki a művészet feladatául. Ez az idealizmus is sokszor tulságba esett, s az emberi testből valóságos torzképeket csinált.

De azért még mindig szebb volt ez a művészet, mely eszmét és érzelmet fejezett ki hibás anatómiával, mint az a modern művészet, mely kifogástalan testet rajzol — szellem nélkül.

A renaissance újra feltámasztotta a pogány klasszikus szellemet és vele együtt a test kultuszát. Az olasz festőknek gyengén ruházódó Jézuskái általánosan ismeretesek. Michel Angelo híres utolsó itéletén a sixtima kápolná-

ban oly kevés volt a ruha, hogy aki a Vatikán e kápolnájába belépett, nem tudta templomban van-e vagy fürdőben. IV. Pál pápa kénytelen volt legalább a botrányosabb alakoknak ruhát festetni.

A modern művészet, mely kezd végkép szakítani az ideálokkal, egyre rohamosabban halad előre a naturalismus útján. Mintha csak művészeink mind a Zola regényeiből merítenének ihletet! A természetet utánozni, azt ami a természetben szebben és jobban van, kontárkezekkel termusolni, sőt a természetben is éppen az izléstelen, az eltakarni valót szemléltetni: ezt tekintik a művészet feladatának. Akármely modern képkiallításban a képek nagy része esendélet, állatkép, — vagy az emberi test képe — és legtöbbször frivol képe — minden eszmei tartalom nélkül.

Pedig a művészet czélja nem lehet a természet pusztá utánzata. A művészet tárgya a szép, az érzékített eszme, vagy az eszményesített anyag. De maga az anyag, maga a természet, maga a test — eszme nélkül: ez a fényképesség tárgya de nem a festő vagy faragó művészeté.

Az emberi test kétségkívül művészeti tárgy két szempontból is. Először azért, mert benne esodálatos összhang és arány van. Részei mennyiségnyi viszonyok szerint vannak felépülve: minden rész az egészért és az egész a részekért van; az egész művészileg van tagolva, hogy se egyhangúság, se rendszertelen változatosság ne támadjon benne. Másrészt a test eszmé kifejezése. Az egész felett a czélszerűség eszméje uralkodik; minden rész, minden tag a lélek eszköze, a czélnak szolgálja. A férfitest izmai

az erőnek, a magas homlok az értelemnek, a a határozott szemek az erős akaratsnak, a női test gyöngédsége az érzelmenek, finomabb arányai a kellemnek megtestesülései.

Az eszmét azonban nem a pusztá emberi test fejezi ki, hanem a lélekkel egyesült test, az egész ember, az amely a teremtő műve. A pusztá test csak hulla, mely undort gerjeszt. És az élő testben is legtöbb eszmét, gondolatot, érzelmet fejez ki az arc. Ez valósággal a lélek tükre, és így a művészetnek elsőrangú tárgya.

S ha az emberi test csak mint gondolatok megtestesülése, vagy mint a lélek háza tárgya a művészetnek, akkor semmiesetre sem ábrázolni való a test mint állati test, a testben az állatiság.

Igaz, hogy az ember nem csak szellem, hanem állat is; de ami igaz, az még nem művészi tárgy. S az emberi test a maga egész meztelen valóságában lehet tárgya a boncztanak, élettannak és filozófiának — de semmiesetre sem a szépművészetnek.

A művészet tárgya a szép és az emberi test mindenestére a Teremtő legszebb műve — csak hogy nem ruha nélkül. A ruha az emberhez épp úgy hozzátartozik, mint az állathoz a maga természetes meze. Csakhogy míg az állathoz a természet szabja a saját köti hozzá a ruhát, addig az emberhez a saját szeméremérzete, esze és izlése. Nem mondom, hogy a ruha az emberi testhez tartozik, hanem az emberhez, a testből és lélekből álló egész emberhez. A lélek az, ami a test számára ruhát követel. És teljesen ép lelkű ember még a vad ember is, lénye kiegészítő részének tekinti a ruhát, melytől csak akkor válik meg ha eszt

hatalmával visszaél. Önök csinálhatnak még sok liberális hecezetet, meg kell önöktől kérdeznünk, a komoly hazafias aggodalom hangján, hol szándékoznak megállani?

Tekintetes ur, az antiliberálisoknak van istenük, vallásuk, a mit pedig önök el akarnak venni tőlük. Isten beszél hozzánk, a mi lelkiismeretünkben. S a mi lelkiismeretünk azt sugja nekünk, a legmélyebb, a legbecsületesebb meggyőződés erejével, hogy a mit mi eddig tettünk, az emberiség legszentebb eszményei érdekében tettük, de a mit önök ezek ellen tettek és tesznek, tudva, vagy tudatlanul, de rosszul cselekedtek!

Közigazgatási reform.

A Hieronymi belügyminisztersége alatt készült községi reformtörvénytervezet, mely most már eredeti szövegében aligha kerül a képviselőház elé, a M—g hire szerint könyvtári uton jelenik meg. A javaslatnak ily körülmények közt csak elméleti értéke van. Bizonyos tekintetben érdekes azonban a javaslatnak azon intézkedése, mely a helyi autonóm föladatokat az állami föladatoktól elválasztja. Az erre vonatkozó részek a következők:

A község a következő ügyekben határoz és intézkedik:

- a) a községi kötelekkel összefüggő ügyekben, nevezetesen a községi terület, a lakhatás és a választó jog fölött határoz;
- b) rendelkezik a község vagyonával;
- c) intézi a községet, mint jogi személyt és a községi lakosokat különösen érdeklő gazdasági és közművelődési ügyeket;
- d) gondoskodik a községi utcákról és a község határában levő azon utakról, melyek sem állami, sem törvényhatósági kezelésben nincsenek;
- e) intézi a helyi rendészetet;
- f) gondoskodik a községi iskolákról és más rokon intézetekről;
- g) gondoskodik a szegényekről;
- h) gyakorolja mindazon jogokat és teljesíti mindazon köteleességeket, melyek a községet törvény szerint megilletik;

veszti vagy amikor legalább is nem tárgya a művészetnek. A ruhátlan emberről tehát hiányzik a természetes mez; ruha nélkül az ember olyan, mint a koppasztott állat.

De ha a ruhátlan művészetet az aesthetika el nem itélné, elitélné azt az erkölcsi érzés, már pedig a szép és jó, testvérek; ami erkölcsiileg rossz, az nem lehet aesthetikailag szép, már pedig akinek még tisztességérzete végkép ki nem veszett, az a ruhát erkölcsi követelménynek tartja. És furcsa izlés az, mely a művészet szentélyébe illőnek tartja azt, amit tisztességes társaságban meg nem tünnek. Sajnálatos elkorcsosulása a művészetnek az, mikor már az észre és szívre hatni nem tud, hanem az érzékiséggel szövetkezik. És nagy szégyen a mai korra, hogy csak ilyen eszközökkel lehet meghódítani.

Aforizmak.

Igen nagy érték lehet az, melyet az ember mások ítéleteiben megszerez.

De mégis csak nagyobb az, melyet saját magában, öntudatában, lelkiismeretében bír!

*

Tagadhatatlan, hogy hajdanában igen nagy baj volt a jog szegénysége.

S ime ma a legnagyobb bajok egyike a jog gazdagsága!

Politikus.

i) mindezen föladatok teljesítése céljából pénzbeli és természetbeli szolgáltatásokat állapíthat meg;

A község az előző szakaszban felsorolt ügyekre vonatkozó határozatait és szabályrendeleteit választott közegei által hajthatja végre.

A közigazgatás egyéb föladatai (állami föladatok) a községekben a következők:

- a) a rendőrhatalóság gyakorlása;
- b) a közadók kivetésére és behajtására vonatkozó teendők ellátása;
- c) a véderőt illető ügyek ellátása;
- d) az egészségügyi igazgatás;
- e) a községi bíráskodás;
- f) intézkedés a gyámsági ügyekben;
- g) intézkedés a népoktatási ügyekben.

Azon községek, melyek a közigazgatás összes teendőit saját választott tisztviselőik által látják el, mezővárosoknak, azon községek pedig, melyekben a 33. §-ban felsorolt közigazgatási föladatokat állami tisztviselők látják el, falvaknak nevezetnek.

A község előjárósága áll:

I. Mezővárosokban:

- a) a polgármesterből;
- b) legalább két tanácsbeli előjáróból;
- c) az adótitzből;
- d) az adószedőből; ha pedig a mezőváros egyenes államadója meghaladja a 15,000 frtot, adópénztárnokból;
- e) a közgyámból.

II. Falvakban:

- a) a községi bíróból;
- b) a helyettes bíróból;
- c) legalább két előjáróból;
- d) azon falvakban, melyeknek évi kiadása a számadások utolsó öt évi átlaga szerint meghaladja az évi ötszáz frtot, a községi pénzkezelőből.

Jakobovics Dezső emlékezete.

A ki e nevet viselte, már nincsen közöttünk, meghalt, ma kísértük el utolsó útjára, csendes pihenésben várja immár az időt, mikor újra találkozni fog azokkal, a kiket szomorú válásban hátrahagyott.

A nagyváradi lat. szert. kath. egyházmegye és Biharvármegye legelső rangú tanítói közé tartozott. Szerette nehéz hivatását egész a rajongásig; annak élt, önzetlen szorgalommal és ritka buzgósággal mindig, míg nem a halál elszólította innen. Huszonhat esztendő alatt nagy részét vezette ő be az első és alapvető ismeretekbe Nagyvárad ez időből való nemzedékének és ezek tisztelettel emlékeznek vissza tanítójukra. Mert ritka tanító volt is ő. Lelkesedéssel tudta betölteni azt a göröngyös életpályát, melyen annyi a küzdelem, annyi a hálátlanság és az embereknek olyan csekély az elismerése, hogy igaza van a régi munkásnak: Quem dii oderunt, — paedagogum fecerunt. Ő mégsem tekintette büntetésnek, hanem magaslatos feladatnak, s egy apostol szellemével teljesítette azt. Láttuk őt, micsoda ügyesrettel készült minden egyes órájára; s bárha tudása és hosszú tanítói gyakorlata ugy is biztosították számára a sikert, sohasem lépett előleges készület nélkül az iskolába. Nem külső eredményt, hanem igazi szellemi vagyont akart. És micsoda lelkiismerettel, minő szakértelemmel munkálkodott! Hogy le tudott szállani a kicsi gyermekek szegényes fogalmköréhez! Mennyire szerette a gyermekeket! Ugy, hogy egészen magához vonzotta és édesgette, szinte magával ragadta őket, a mint egyszerű szavakkal, az ő véghetetlen kedves, türelmes, szelid, jóságos modorában szép elbeszéléseket mondott, vagy komoly ismereteket tanított nekik. És azokban a naív elbeszélésekben mégis annyi szép új fogalom és annyi nemesítő volt, hogy észrevétlenül gazdagította tanítványaiban a képzeteket, bámulatossan fejlesztette értelmüket és beszélő

tehetségüket, s nevelte bennük a nemes, egykoron dicső tettekre kész jellemet. De a mi ő nála annyira felemelte a tanítói tekintélyt, a mi maradandóvá tette nevelését, az volt, hogy mint példa ragyogott növendékei előtt: sohasem mondhatott olyan buzditást nekik, a mit ő rajta nem szemléltettek volna; tőle tanulták, példájából szemléltették a jót, az erényt, a becsületet, a szerénységet, a szorgalmat, a vallásosságot, Istennek, a hazának és az embereknek önzetlen, érdek nélkül való, feláldozó szeretetét. Tanító volt, nem azok közül, kiket robotosoknak tartanak, hanem azok közül, kik nemes tudatában vannak gyönyörű feladatuknak, hogy egy művelt és erkölcsös hazának szilárd alapját kell lerakniok; azok közül való, a kiknek az iskola tágabb családját képezi. Ilyen tanító volt Jakobovics.

Mint magán ember, alig forgolódtott a társadalomban. Ugy is ismerték mint jó tanítót; s az iskola után szűkebb családjának szentelte magát. Nem vett részt a zajos életben; elég volt neki családja, kartársai és néhány jó barátja. Ezekből állott az ő köre. De ezt a kört szerette is azután nagyon s ebben a körben boldognak is érezte magát nagyon. Megható különösen családjához való szeretete. Nem voltak sokan, csak ő, felesége, meg egy 12 éves, kedves, gondos szeretettel nevelt, most már árva leánygyermek, az ő apai gondjainak személfénye, kincse és mindene! Oh! milyen gyöngédséggel halmozta el nejét és gyermekét! Milyen örömmel és az édes-kedves szeretet minő figyelmével ragadott meg minden alkalmat, hogy kifejezhesse irántok szeretetét, hogy szinte kitérje nekik értök dobogó szívét és rajongással telt, áradozó lelkét! Fenmaradt idejét egyetlen gyermek nevelésére fordította és az iskolai fáradság dacára olyan kitartással, olyan vigyázzal és olyan örömmel vezette be az ismeretekbe. De meg is látszik s meg fog látszani mindig, hogy az ő mesteri kezének alkotása. Mintha átplántálta volna beléje egészen a maga lelkét, a gyenge kor és a gyenge szervezet dacára, bámulatosságot és szellemi ügyességet és tiszta ártatlanságot ültetett ez árva lélekbe. Minthogyha nem is ember fáradozott volna vele! Milyennek kellett lennie, aki gyermekét ilyenek nevelte! Oh! mily gyönyörű volt ez az ember, mint szerető férj s mint családapa! Tán nem is illett a földre ez a boldog családi élet! Az ég is mintha megirigyelte volna.

Szerette kartársait és barátait is. Olyan szívesen vette s ugy örült neki, ha velük töltötte idejét. Ezek viszont nagyon szerették mert minenikhez jó volt s meg tudta mindeniknek mutatni, hogy szereti. Bizalmas volt velük s elmondta nekik lelke gondolatait. Örömeit és fájdalmait, reményeit és aggodalmait. Egész odaadással ragaszkodott hozzájuk; velük érezett, még gondolataikat is kiolvasta. Legalább ugy tudta mikor lepheti meg őket valami épen jókor jött szolgálattal vagy figyelemmel, vagy szerető gyöngédségének legjobban eső nyilvánításával. Egyszóval mindig szeretetreméltó volt hozzájuk; — s egyáltalában mindenkire.

Annál szomorubb most a lesújtó valóság, hogy nincsen többé, hogy eltávozott messzemessze, nagyon soká övéi közül. Ő hozzá pedig nem csupán családjának tagjai és barátjai, hanem mindazok tartoznak, a kiket most tanított és a kiket tanított 26 év alatt. Mert mindnek drága kincs vala.

A fájdalmat, melyet halála okozott, még növeli erejében az, hogy váratlanul szinte észrevétlenül hnyt el. Deczember 17-én gyöngeláz vett erőt rajta. Ágyba feküdt, másnapra kezelő orvosa csekély jellegű mellhártya-lobot konstatált. De veszélyre senki sem gondolt, pedig kartársai és barátai sűrűn látogatták s az emberek gyöngéd érdeklődéssel kérdezősködtek felőle. Jó kedve volt s ő maga is távol a gondolattól, hogy Isten hirtelen magához hívja. Pénteken este vidoran és minden sejtelen nélkül köszöntötte távozó vendégeit; éjjel vizet kért s megkérte nejét, hogy vasárnapra becsináltat neki, mert bőjti nap van. Aztán befodult, szunnyadozott, egyszer csak elszunnyadt, csendes lett, a sir csendje borult reá; szélhűdés érte. Ez a buzgó, vallásos lélek meghalt hirtelen, egy bucsuszó nélkül, a vallás utolsó erősítése nélkül. Mert vallásos volt, hű fia egyházának, nem kényszerűségből. hane m

meggyőződésből. Isten! kifürkészhetetlenek a te rendeléseid, — ki láthat azokba be? Talán elmaradt bucsuköszöntését az öröm köszöntésévé teszed az üdvösségben!

A gyermekek örvendetes reménykedéssel mentek iskolába, hogy meggyógyulva újra köszöntik ártatlan szívük örömeivel. Nem, gyermekek! nem jön közétek többé, meghalt. Szokogni kezdtek, mert ők egyetlen tanítójukat veszítették el; kisírt szemekkel távoztak haza. De eljöttek csakhamar kartársai és barátai, körülvették e tisztelt tetemet, együtt zokogtak özvegyével s árva leánykájával.

Most már átadtuk testét az anyaföldnek, a honnan lett; lelke ott van már Teremtőjénél, a kitől kapta. Maradjon itt az ő szelleme; legyen termékeny emléke a népnek nevelői között.

Minden mulandó a földön, mi is azok vagyunk. De feltámadunk majd s találkozni fogunk Isten kebelén. Addig megmarad nekünk a szeretet.

Jakobovics Dezső! A boldog viszontlátásig a menyben! Isten veled!

Karcolatok.

Programmunkban megígértük és megfogadtuk, hogy soha sem tolakodunk be a családok belső életébe, mert ez előttünk szentély.

De már azt sem meg nem ígértük, sem meg nem fogadtuk, hogy bele ne látogassunk hébe-korba az írói műhelyekbe.

Jelenleg is egy irodáról, azaz hogy két irodáról, azaz hogy két munkásról van szó, kik két különböző irodában dolgoznak.

Az egyik én vagyok itt, ellenben a másik egy másik, ott.

Tegnapelőtt este munka után találkoztunk a Waltteri előtt, amaz belemenni, én mellette elmenni készültem.

— Jó estét, — mondtam én.

— Adjon Isten! — mondá ő.

— Mi újság? — kérdém én.

— Zelenyák! — válaszoll ő.

Együttal kezembe nyomott egy kutyanyelvét!

A gyengébbek kedvéért megjegyzem, hogy újságírói és nyomdászai nyelven úgy hívják a kefelevonatot!

Megnéztem, elolvastam, csakugyan benne volt Zelenyák!

Rögtön futottam ide vissza, hogy kartell szerint vagy ellenére, beadjam a mi nyomdásfestékünk alá is.

Elkéstem.

Sajnálom.

Iparkodásom dugába dőlt.

Be kell ismernem, hogy ott van az — eredeti!

S itt csak a — másolat!!

Persze az ottani »Zelenyák úr!« aligha jut el az igazi Zelenyák urhoz, ha csak reá nem küldik.

De a mienk bizonyosan eljut oda, a hová mi jutni akarunk, tueniillik az ottani olvasókhöz is.

S ez nekünk is elég, nekik is elég — s még Zelenyáknak is elég!!

NAPTÁR.

— Január 4. —

Péntek. Róm. kath. Titusz. Prot. Titusz. Gör. kel. decz. 23. 10 Krétai vértanu. Izr. 8.

Nap két 7 óra 30 p., nyug. 4 óra 9 p. Hold kelte 10 óra 10 p., nyug. éjjel 12 óra 40. p.

Január 6. A nőegylet estélye B.-Ujfaluban.

„ 7. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.

„ 9. Koresolya bál a Zöldfában.

„ 13. Ipartestületi bál a Sasban.

„ 14. Kolon-estély a Fekete Sasban.

„ 17. Jogász táncestély a Sasban.

„ 21. A nagyszalontai dalárda hangversenye.

„ 26. Vadász-bál Szalárdon.

„ 26. II. Tiszti-estély.

„ 31. Nagyváradi román ifjuság táncestélye.

Február 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlés.

„ 10. A nváradi iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.

Február 16. Jelmezes tiszti estély.

„ 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

A legsötétebb világrész szerencsétlen áldozatai érdekében.

Hat-hét évvel ezelőtt nemes czélú mozgalom indult meg s végig hullámozott egész Európán; ez volt a jelszó: gátat kell vetni az afrikai rabszolga kereskedésnek, mely a fölvilágosodás büszke századának legnagyobb gyalázata képezi. Afrika primása: Levigerie bibornok, Divingstone, Stanley, Emin, Gordon, Nachtigal voltak a vezérek. Congressusokat is tartottak ez ügyben Berlinben egyet, Brüsszelben kettőt. Egyesületek alakultak a continens minden nagyobb városában, még Budapesten is majd alakult egy. Lavigerie hadsereget is toborzott össze európai körutjában. Régóta nincs semmi hír e mozgalmukról. Mintha Lavigerie halála óta elcsendesedett volna a dolog.

Az egyház mely három század óta küldi hittérítőit Afrikába a négerrek közé, most sem szünetel. Az algiri missió-ház több mint 300 munkást küldött már Afrika belsejébe, kiknek feladata nemcsak a térítés, hanem a néger rabszolgák kiváltása és a néger gyermekek összevásárlása, oktatása és nevelése. A kedvezetlen éghajlati viszonyok megtizedelik ugyan soraikat (tavaly meghalt egy magyar misszionarius is, ki a Zambézi missióban működött: Czimmermann István), de nincs hiány a vállalkozókban, hanem annál inkább van az anyagi eszközökben. Éppen ezért a korábbi rendelethez képest holnap, Vizkereszt ünnepén, a világ összes kath. templomaiban gyűjtés lesz az afrikai missiók javára. Ez alkalommal a székesegyházban (9 órakor) nagy mise és prédikáció lesz. Ez utóbbit dr. Vucskics Gyula, hittanár fogja tartani.

UJDONSÁGOK.

Lapunk tegnapi rendkívüli kiadását vidéki előfizetőink számára a mai lapunkhoz csatoljuk.

Lapunkat még mindig tömegesen küldvén szét mutatványul is, a kiadás körüli esetleges tévedésekért elnézést kér a

kiadóhivatal.

* Nagyváradi város tanácsa tegnap délelőtt tartotta az évben első ülését. A közgyűlés azon határozatára, hogy az utczavonalat minden egyes építkezésnél állapítsa meg a hatóság, azt a véleményt terjeszti elő a tanács, hogy erre a célra oly tetemes összeg kellene, amelylyel ma a város nem rendelkezik. Indítványozza, hogy a kérdést vegyék le a napirendről. Ohajtható volna, ha illetékes közegek Budapest mintájára egy oly kisajátítási eljárást eszközölnének ki, mely lehetővé tenné kevesebb kiadással előmozdítani a szabályozási munkálatokat, mert a jelenlegi vidéki városokra vonatkozó kisajátítási törvény rendkívül költséges. A Körösparton a v. velencei közbirtokosság tulajdonát képező legelőből 17 m. széles vonalat a birtokosság átbocsátott a városnak szabályozási célokra. A közbirtokosság is jól járt, mert megszabadult a partfentartási költségektől, a város is, mely most elegendő teret nyert a szabályozáshoz. A városi tanács most közterületnek telekkönyvezteté az átadott partrészt. — Az adópénztárt tegnap a tanács megvizsgálta, leszámolást eszközöltek s Takácsi Jánostól átvették a pénztárt Jablonszky Emil s Lakos Lajos. A pénztár az utolsó krajszárig rendben volt.

* Prímeczia. Sebesztha Hugó premontrei tanár vasárnap d. e. 8 órakor tartja primi-

ciáját a helybeli premontreiek uri-utczá templomában tanártársai fényes segédlete mellett. A szt.-mise után az új áldozópap tanártársait, az ifjuságot és az esetleg résztvevőket áldásban fogja részesíteni.

* Jótékonyág. Winterhalter Antal apátkanonok a gyermek menház javára f. h. 3-án 500 koronát küldött Nagyváradi város polgármesteréhez.

* Bunyitay Vince kanonok, történetírónak »Nagyváradi a török hódoltság korában« című illusztris művét a város 120 példányban megrendelte. A művet minden városatyának megküldik.

* Sétahangverseny. A 37. gyalogezred zenekara vasárnap tartja rendes téli sétahangversenyét, mely látogatottságra első helyen áll az ilyen mű mulatságok közt. A program a következő: Strausz J. »Jabuka« operett 3 felvonásának előjátéka. — 2. Herold: Nyitány a »Zampa« operából. — 3. Császár: Karének és ária a »Kunok«-ból. (Bemutató.) — 4. Schlögl: Zenei portyázás Strauss operettjeiből: 1. Indigó és a 40 rabló. 2. Carneval Rómában. 3. Börögér. 4. Cagliostro. 5. Vak tehén. 6. A királynő csipkekendője. 7. A furesa háboru. 8. Egy új Velenczében. 9. Czigánybáró. — 5. Komzák: Az utolsó üdvözet a »Havasi Gyopár« operából. (Bemutató.) — 6. G. Steffeus: A törzstrombitás, Mars. (Bemutató.)

* A kis lutri újévi ajándékai. Pompás új évi ajándékkal szerencsételte Fortuna istenasszony az egri joglyceum egyik tanárát K. J. zt. A derék professor Sylveszter éjszakáján három számat álmodott, melyet másnap reggel megtett 3 frttal. A tegnapelőtti szebeni huzáson aztán mind a három szám kijött s most 12,000 frt üti a szerencsés nyerő markát. Evvel kapcsolatban még egy másik szerencsés nyerőről is meg kell emlékeznünk s az eset annál érdekesebb, mivel itt helyben történt. Egy külvárosi kis szatócs ugyanis megtette az öngyilkos Szilágyi halálának napját, a bérkocsi számát, melyben az öngyilkosság történt, továbbá a kórházi ágy számát. Mind a három szám beütött s most a boldog kereskedő kész megölni azt az embert, a ki azt meri állítani, hogy Szilágyi nem volt a világ legderékabb embere.

* Kézi gyógyszerárak. A kézi gyógyszerárak ügyét, miután e tekintetben félremagyarázások származtak, a belügyminiszter, most rendeletileg szabályozta, melyet megküldött az összes törvényhatóságoknak.

* A nagyváradi felső-köröshid ügyében a kereskedelmi miniszter leiratot intézett Nagyváradi város közönségéhez, melyben kijelenti, hogy az utófelülvizsgálatra észrevétele nincsen. Azonban a vállalkozó »Danubius« czég csak akkor kaphatja ki betett biztosítékát, ha a felülvizsgálatnál észlelt hiányokat a czég pótolja.

* A nagyváradi tanítótestület köszönőlevelet intézett Nagyváradi városához, hogy a debreczeni tanszerkiállításra 2 tanítót küldött s a költségeket fedezte. A tanulságos kiállításról szóló jelentéseket lapok útján fogják közölni.

* Vándorló trafik. Álmosdi János nagyváradi polgár nagy dologra adta fejét. Vándorló, kerekese trafikot akart létesíteni, de elutasították. Ujból folyamodik, hogy egy kerekén gördülő tőzsdét állíthasson fel a Szt. László téren addig is, míg a tervet szabályozzák.

* Az országos kertész-egyesület humora. A főnnevezett derék egyesület Nagyváradi városától, mint azt multkori számunkban megírtuk, 300 frt segélyt kapott. Az egyesület e fölötti örömeiben egy leiratot küldött a városi tanácshoz, mely csak egy duzzad az önkénytelen humortól. Minden egyéb helyett egy pár szemelvényt iktatunk ide:

Mélyen tisztelt Nagyváradi városi Tekintetes tanács ur!

Igy szól a megszólítás, de jobb a befejezés. A befejezésben szerfölötti örömeiben ezeket mondja:

Sok boldog új esztendő kívánunk a tekintetes urnak, hogy kedves családjával sokáig éljen.

Akár mintha csak Göre Gábor bíró urat hallanók.

*** A milleniumi ünnepély elhalasztása.**

A magyar képzőművészek egyesülete a »N. U.« szerint mozgalmat szándékozik indítani az iránt, hogy az ezredéves ünnep megtartása 1896-ról 1898-ra halasztassék. Az elhalasztás okait memorandum alakjában össze fogják foglalni és felterjesztik a kormányhoz. A képzőművészek egyesülete belevonja a mozgalomba az ország összes kulturális intézményeit.

*** Az Iványi est elmarad.** Megirtuk, hogy Nagyváradon ma Iványi estélyt akartak rendezni a fővárosi írók közreműködésével. Az estély programját is közölték a lapok a közreműködők neveivel együtt. Mint utólag kiderült, a közreműködők maguk voltak legjobban meglepetve, midőn saját neveiket olvasták a lapokban, jóllehet nem tudtak róla semmit. Emiatt lemondtak a közreműködésről, s így az est véglegesen elmarad. A program szerzője, ki be akarta ugrasztani a közönséget, egy fővárosi nagyváradi származású ujságíró.

*** A nagyváradi nyolczadik gyógyszerár ügye.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához 350 aláírással kérvény érkezett a nyolczadik gyógyszerár engedélyezése végett az érdekelt városrész lakosai részéről.

Ezen kérvényt a városi tanács kiadta a legelső folyamodó Szűcs Samu kérvényével együtt dr. Hoványi Ferencz v. főorvosnak véleményezés végett. Időközben még 10 pályázó adta be kérvényét, amelyek hasonló sorban részesültek. A városi tanács sürgetésére — elsőrendű közérdek lévén az ügy — a főorvos bejelentette, hogy a gyógyszerárak megvizsgálása után fogja megadni véleményét. Miután a jelzett vizsgálatról szóló jegyzőkönyvek már fölmentek a miniszteriumhoz is, remélhető, hogy napirendre kerül e fontos ügy is. Nyilvántartjuk ez ügyet s gondunk lesz rá, hogy a közérdeknek az illetékes hatóság előtt is kellő támogatást nyujtsunk.

*** Halálozás.** A hadkiegészítő parancsnokság tisztikara jelenti, hogy Piwáry Richard számvéző hadnagy január 3-án Nagyváradon 38 éves korában elhunyt. A temetés ma d. u. 5 órakor lesz a nagyváradi csapatkórházból a v. olaszii sírkertbe.

*** Meghalt a vasuton.** A Dévény-Ujfaluból Beszterczére induló vonaton tegnap meghalt egy szép fiatal asszony. Neve Szójan Jánosné. Reggel fris egészségben távozott férjével Beszterczéről, fiatal tüzes lovak által vont kocsin. Marchegg mellett az asszonyka leesett a kocsiról s megsérült. Férje azt remélte, hogy mégis kibírja az utazást és vasuton akarta haza szállítani. De alig haladt a vonat félórát: a szegény asszony a kupéban meghalt.

*** Megesipett tolvaj.** Bálint Tógyer bókaványi paraszt berándult Nagyváradra, hogy a közélő román karácsonyi ünnepekre bevásároljon. Becses rendelésével Grünberger Ignáczné szatócs üzletét tisztelte meg. A vásároltakat egy tarisznya mélyében tüntette el. De végre is fölűnt, hogy a tarisznya kellelénél jobban van megtömve s mikor a vizsgálatot megejtették, sok mindenféle csent dologra bukkantak. Most a hüvösön várja az ünnepeket.

*** Két emberirtó.** Szegeden gyilkosság történt. Az egyik emberirtó: a pálinka nevelt magának egy másik emberirtót: Zsiga Antal gyári munkás személyében, a kit gyilkossá tett. Zsiga nap-nap után részegen ment haza s ma hajnalban összeszólkozott a feleségével, mivel az nem akarta nyájasan fogadni az undok embert. Dühében kést vágott az asszonyba, ki halva rogyott össze. A gyilkost elfogták. Őt gyermek maradt odahaza a legnagyobb nyomorúságban.

*** Egy kis tévedés.** Megesik az ujságíróknak is, hogy téved. De sokszor még is igazán nevetséges történet e téren. Még maga az öreg Claqueshutes is pirulhat ujságírói járatlanságán ha az alábbiakat elolvassa.

Történt, hogy a Belesev gyilkosságában való részesség miatt elfogták Sztambulovot. E hírrel egy időben jött, hogy Franciaországban bizonyos Felix Martius és Cserbelandot elfogták sikkasztás miatt.

De hát e két hír hosszabb volt, mint sem azt belehetett volna szorítani a lapba. Mit tesz most a hírlapíró? Merészet gondol és tesz. Hogy mindkettő meglegyen röviden a lapban, egyet csinál belőlük a következőképen:

Meglepő elfogatások.

Budapest, jan. 3. **(Saját tud. táv.)** Szófiából jelentik: A Belesev gyilkosságában való részvétel gyanúja miatt a francia déli vasutak igazgatóit, Felix Mertint és Cserbelandot, előkelő érdemrendes férfiakat elfogták. A bűnvádi eljárást megindították ellenük.

Bizony nem valószínű, hogy a saj. tud. ekkorát tévedt volna!

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskőh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 12-47, 8-41.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

EGYLETEK.

Meghívás.

Bajtársak! Nagyvárad-város és bihar-megyei 1848—1849. évi honvéd egyesületünk korszorujából ma fél 10 órakor egy hervadhatatlan levelünk: Maksai Kelemen József személyében, ki önvédelmi harcunkban szabadság szerető szívével szolgált, — hullott el.

Földi maradványai f. 1895. évi január hó 5-én d. u. 3 órakor az »Irgalmas szerzet« kórházából fog eltemettetni.

Mely végtisztelet tételére a Bajtársak hazafiúi tisztelettel felkéretnek.

Nagyvárad, 1895. január 4.

Az elnökség.

Meghívás.

A »rabsegélyző-egylet« választmányi tagjait tisztelettel kérem, hogy folyó hó 6-ikán (va. árnapi) d. e. 11 órakor a fogházépületben igen fontos ügyek elintézése végett megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1895. január 4.

Gyöngyösi Lajos alelnök megbízásából:

K. Nagy Sándor,
titkár.

Meghívás.

Felkérem a »Nagyváradi Kereskedő Ifjak Köre« t. választmányi tagjait, hogy a f. hó 5-én — szombaton — este 1/2 9 órakor a kör helyiségében tartandó ülésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgyak: 1. A pénzügyi bizottság, jelentése. — 2. A közgyűlés határidejének megállapítása. — 3. Folyó ügyek és indítványok.

Nagyvárad, 1895. január 4.

Beczay Lajos,
alelnök.

Irodalom és művészet.

Előfizetési felhívás!

Amint Sturecen 1849-ben a muszkaszél lefujta fejéről a gverilla pántlikás kalapot s az akkori selmeczbányai magistrátus atyai gon-

doskodásából kifolyólag a honvédelmi kaszsjukból kifogyott a szusz: választásunkra hagyták, vagy belépni a honvédségbe, vagy hazamenni krumplit kapálni? Én az utóbbit választám, (a t. közönség ítélje meg: szerencsémre-e, vagy szerencsétlenségemre?) s hazajöttem. Minthogy azonban az akkori selmeczi jó piaristáknak nem volt krumplijok ültetve, meg aztán az alatt más nebuló foglalván el kredenciáriusi helyemet, kénytelen voltam iskoláimat félbeszakítani s beálltam egy emberfaragó műhelybe nap-számossnak.

E pályán működtem hosszú ideig, amikor aztán kerülőnek (csész — körjegyző) csaptam fel, s Isten kegyelméből itt is elég hosszú időt töltöttem (1890. jul. 22-ig) s elég tapasztalatokat szereztem.

Ezen tapasztalatokat most:

ANGYALI ÉLET FALUN,

vagysis:

»HUMORCSEPPEK A KESERŰ VALÓSÁG BACZILLUSAI ELLEN«

című művemben foglaltam össze s kiadni szándékozikom.

Humorral vegyest a komoly valót rajzolja e mű a falusi közoktatás és népnevelés, a községi közigazgatás és háztartás és a népélet körében s utmutatásul szolgál a kibicsaklott rendszer megpreparálásához is.

E művem kéziratára kedvelt és hírneves írónk Mikszáth Kálmán sajátkezű keze vonásával rájegyezte, hogy: »Igen jóízű, tanulságos munka; érdemes kinyomtatni és terjeszteni. Budapest, 1893 máj. 22. Mikszáth Kálmán.«

Előfizetési ára 1 1/2 korona = 75 kr. Terjedelme 10—12 nyomtatott iv. Nyolcz előfizető után egy tiszteletpéldányt adok. — Előfizetési pénzeket nevemre Ragyolecz (u. p. Füle) kérek küldeni.

Boldog emléktű Baross miniszter taktikáját követve, hiszem, hogy jobb a sűrű garas, mint a ritka forint; azért eresztettem oly olesóra a művet.

Tisztelettel Ragyoleczon, 1894. decz. 10.

Siklaki István,
megyebiz. tag, nyugalm. körjegyző,
okl. népisk. tanító.

Ország-Világ.

A bécsi biboros érsek asztali imádsága.
A mult évben történt egyik Rajnamenti fürdőhelyen. A vendégek épen a table d' hotchez ültek. Volt a társaságban két tiszteletre méltó egyházi férfi, látszólag világi papok. Mindketten keresztet vetettek magukra s elkezdtek asztali imádságukat. Ezt látván néhány uracs, kik az asztal végén ültek, nevetgélni és gunyolódni kezdtek. A papok elvégezték imádságukat. Mire egyikök megcsörrentve poharát, asztaltársaitól szives meghallgatást kér és így szól: »En katolikus pap és bécsi biboros érsek vagyok, szomszédom N. kanonok. Édes anyánk tanított meg arra, hogy evés előtt imádkozunk és anyaszentegyházunk kívánja, hogy az imádság előtt keresztet vessünk. Azonban észrevettem, hogy ez a tisztelt társaság egyes tagjainak nem tetszik. — Ha a társaság nagyobb részének az a nézete, hogy mi a keresztvetéssel nem vagyunk körükbe valók, szivesen megünnök más asztalhoz.« Ezeket mondá Grusha biboros, a legényegyletek nemeslelkű atyja, számtalan szegénynek és ügyefogyottnak istápolója, Bécsnek szeretett érseke. — A jelenlevők pedig majdnem kivétel nélkül hangosan és erélyesen protestáltak az illető uracsok viselkedése ellen és »Ki velők!« lőn az általános ítélet.

Szabadkán tiz Jézus társasági atya gyónat és prédikál. Több százan gyónnak és áldoznak s nem ritka eset, hogy kik reggel elmennek gyónni csak a késő déli órákban jutnak a gyónószékhez. A beszédeknek óriási hatása van; a nép csak arról beszél. A plébánián naponta özönével jelentkeznek az eddig vadházasságban élt felek, hogy egyházi áldásban részesüljenek.

A bolgár fejedelemasszony imádsága.
Lujza bolgár fejedelemasszony a nápolyi exkürály temetésére menet tudvalevőleg átutazott

Budapesten. A vasutról udvarhölgyével egyenesen a Mária-utcai jezsuita templomba hajtott, hogy ujesztendő napja ne muljék el imádság nélkül. A templomban a jezsuita társház elöljárója fogadta a fejedelmesszonyt, ki hosszasan imádkozott, azután a legközelebbi vónattal folytatja útját Arcóba.

A lefőzött Zeitung. Zeitung-ot, a híres ládaembert, aki egy ládába bujva utazott Bécsből Párisba, lefőzte egy Zoel nevű munkás, aki ugyanezt az utat tette meg, csak hogy sokkal kényelmesebben. Bécsben belopódzott egy teherszállító kocsi, a melyben egész Kölnig utazott. Itt egy első osztályú kocsit ülése alá bujt és így tette meg, anélkül, hogy a kupé őt utasa észrevette volna, a hátralévő 13 órányi utat Párisig. Hétfőn megtalálták a párisi északi pályaudvaron az illető ülés alatt hátán feküdvé és erősen alva. Zoel 51 éves; útjának a céljáról nem akart felvilágosítást adni. Pénz nem volt nála és ezért a rendőrség fogházába szállították.

A hipnotizmus titka. Érdekes felolvasás lesz a Budapesti Katolikus Kör január havában tartandó felolvasó estéjén Lévy Imre, a magyar kegyesrend főnöke, fog felolvasni a hipnotizmus titkának megfjtéséről fiziológiai alapon. A hipnotizmus kérdése egyike azon kérdéseknek, melyekkel napjainkban úgy a tudósvilág, mint az egész társadalom egyforma érdeklődéssel foglalkozik, anélkül, hogy annak titkát megfjtteni képes lett volna valaki. Salamon Ella halála még titokzatosabbá tette az egészet. — Lévy Imre már régóta foglalkozik a hipnózis kérdésével. Még mint veszprémi lapszerkesztő több cikket irt e tárgyról lapjában, melyeket akkor a fővárosi orvosi lapok is közöltek. S azóta sem szűnt meg kutatásait tovább folytatni. Nem tudjuk előre, sikerül-e neki ennek a nagy lélektani és fiziológiai találynak okát megfjtteni, azonban Lévy Imre oly komoly, lelkiismeretes munkása a tudománynak és irodalomnak, hogy felolvasása és szava mindenesetre igényt tarthat a legszélesebb körű figyelemre. A nagyérdéki felolvasásra előre is felhívjuk a kath. közönséget s a szakkörök és a tudós világ figyelmét.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utolsó forint.

(Eredeti elbeszélés.)

Irtá: B. P.

(Folytatás.)

Megint néhány hónap mult el.

Hatvaninak különös okai voltak arra, hogy a legnagyobb figyelemmel kísérje a házában s családjában körében előforduló dolgokat. Megfigyelte Görög magatartását is, ki persze igen udvarias és esetleg békítő volt mindenki iránt, hanem Irén iránt néha akarata ellenére is feltűnő előzékenységet tanusított.

Róza hiába várt arra, hogy a fejére hártott, vagy inkább hártani szándékolt zivatar kitörjön. Előterjesztéseit, jobban mondva besugárait az apa mindig azzal a furesa mosolylyal fogadta.

Másrészt András is megfigyelte környezetét. Már rég úgy tetszett előtte, mintha Lászi és Róza között komoly szerelmi viszony fejlődne. Szinte örült, mikor utóbb tapasztalhatta, hogy sejtelmében nem csalódott. Azt hitte, hogy Róza figyelme ez által tőle elvonatván, kevésbé fog azon oldalról további keserőségeknek kitéve lenni.

De ismerte a fiatal embernek természetét is, hogy tréfát nem ért, tehát hitte, hogy a dolyfős Róza mesterére fog akadni.

Egyébiránt föltehető volt, hogy Edétől senki sem fogja megtagadni Róza kezét.

Igaz ugyan, hogy Ede egy idő óta kevésbé volt munkájában rendes és pontos, mint azelőtt. Legjobban tudhatta ezt András, mert amaz hozzá volt beosztva segédpénztárnoknak. De hát az illetőnek szórakozottságát s időszakonkénti izgatottságát szerelmének tulajdonította, mely talán nem olyan csendes, mint az övének kellett lennie.

Ennélfogva elnéző is tudott lenni a fiatal társal szemben, egyszersmind azt is megtette, hogy a mit amaz mulasztott, azt maga helyre-pótolta.

Egy napon azonban, tudniillik azon a napon, melyen e történet kezdődik, Lászi föl sem jött a pénztári irodába.

Már ezt András kissé restelte, mert néhány az előtte való napon érkezett pénzösszeg, melyeknek elszámolását társára bizta, még nem ment keresztül a szokásos kezelésen. Már ilyen dologban restelte a pontosság hiányát, mind amellet semmitől sem aggódott. Ezuttal a hivatalos órákon túl is a munkánál maradt, várván, hogy majd a fiatal ember később megjön.

De megjött a vacsora ideje s Ede még mindig nem került haza. Egy hordár azt az üzenetet hozta, hogy egy barátja érkezett s azzal tölti el idejét.

A vacsora gyorsan véget ért.

De képzelhetni a jámbor András meglepetését, midőn vacsora után szobájába tért, Rózát találta ott, a ki nagy izgatottsággal járt föl alá és ő reá várakozott.

Mihelyt belépett, amaz sietett az ajtóhoz, bezárta s azután a bámulataban szinte kövé vált András lábai elé roskadt le.

Hasztalanul igyekezett őt fölemelni a földről. Róza helyén maradt s kitörő zokogás között ilyen szavakra fakadt:

— Görög ur! Ön tudja, hogy gyűlölöm. Ebből ítélhető meg, milyen nagy elhatározásomba került, hogy itt térdeljek ön előtt, ki engemet bizonyosan szintén csak gyűlöl.

András fejét rázta:

— Róza kisasszony téved, ha azt hiszi, hogy én gyűlölöm. Ellenkezőleg, mindig a legnagyobb tiszteletet éreztem a kisasszony iránt, a gyűlöltre nem volt okom.

Róza vadul ugrott fel helyéről. Vadul tekintett a nyugodtan előtte álló Andrásra s könnyei egyszerre elapadtak, hogy most is a régi dacznak adjanak helyet a szemekben is:

— Görög ur! — kiáltá — az nem igaz! Önnek gyűlölnie kell engemet, van reá oka elég.

Majd erőt véve magán, szelidebben folytató:

— Kérem, ne alázzon meg engemet akkor is, mikor könyörögni jöttem önhöz.

András közbe akart szólni, de Róza nem engedé:

— Kérem, ne szakítson félbe, — hallgasson meg!

András szótlánul maradt.

Róza így szólt:

— Görög ur! Ön bizonyosan rég észrevette, hogy Lászi és én szeretjük egymást. Én úgy szeretem, szívem mélyéből, lelkem egész hevével, hogy talán ez az érzélem nem is hasonlít hozzám ugy-e? Ebből az érzelemből áll az én egész világom s egész jövőm. — De lássa, most nagy baj fenyeget. — Véletlenül történt, hiszen ön is tudja, hogy sajátképen Ede nem könnyelmű — véletlenül történt, hogy kártyázott és — vesztett — sokat — nagyon sokat vesztett, — — Becsülete forgott a kockán — és és — tegnap — hitelezőit — a kezelésére bizott pénzzel elégitette ki! — — —

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A válság.

Megegyezés Bánffy és Héderváry között.

Budapest, jan. 4. (Saját tud. táv.) A szabadelvű pártban az a törekvés, hogy megegyezés hozassék létre Bánffy és Héderváry között. Ha ez sikerül, úgy Bánffy bemegy a Héderváry-kabinetbe. Tervben volt, hogy ez esetben Szilágyi Dezső legyen a képviselőház elnöke, de a korona határozott kívánságára ezt a tervet végleg elejtették. Ujabbban az a megállapodás, hogy ha Bánffy tényleg tárczát vállal a bán mellett, úgy Perczel Dezső kerül a képviselőház elnöki székébe.

A bán miniszterelnök lesz.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk távirata.) A király érkezése csakis a jövő hétre várható. Ő felsége addig nem jön Budapestre, amíg Khuen-Héderváry véglegesen össze nem állítja a kabinet listáját. A legelső kihallgatásnál megkapja a kormányalakításra való megbízást, amikor előterjeszti a királynak az új kormány tagjainak névsorát.

Tisza a bán mellett.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk távirata.) Khuen-Héderváry győzelmét a szabadelvűpárt fölött Tisza Kálmánnak kell tulajdonítani. Tisza Kálmán tegnap váratlanul megérkezett Gesztről s egyenesen a szabadelvű pártkörbe ment, a hol a volt miniszterek teljes számban együtt voltak. Hosszasan értekezett itt Wekerle Sándorral, utóbb pedig Khuen-Héderváryval s csakhamar kiszivárgott az a hír, hogy a volt kabinet s Tiszáék határozottan a bán mellé sorakoztak, ami egyértelmű Bánffy Dezső elejtésével.

Az új miniszterium.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk táv.) A válság közel van a végleges megoldáshoz. A szabadelvűpárt a mai nappal beadta a derekát s elhagyván Bánffy Dezsőt, meghódolt Khuen-Hédervárynak. A bán még nem kapott ugyan megbízást kabinet alakításra, de meghagyatott neki, hogy állítsa össze az új kabinet listáját. A volt miniszterek közül csak Eötvös Lóránt, Fejérváry Géza és Josipovich Imre lép be az új kormányba, a többi tárcza új emberek kezébe kerül. A földművelési miniszteri tárczát Tisza Pistának ajánlotta föl a bán, de ez még nem adott határozott választ. Kereskedelmi miniszter Miklós Ödön lesz, a király személye körüli miniszter pedig Bethlen András gróf. A pénzügyi tárczát Lukács Lászlónak ajánlották föl, aki azonban ezt nem fogadta el.

Az új bán.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk táv.) Zágrábból érkezett jelentések szerint az ottani politikai körök egészen biztosra veszik, hogy Khuen-Héderváry lesz a miniszterelnök. Utódjának a bán méltóságban Gyurgyevics Vasát, a tartománygyűlés jelenlegi elnökét látják. Gyurgyevics helyét Kovacsovics zágrábi főispán veszi át.

A válság és a pénzügyintézetek.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk távirata.) A budapesti nagyobb pénzügyintézeteknek óriási kellemetlenséget okoz a válság. A két év előtt keresztülvitt nagy járadékkonverzió végleges elszámolását a bankok szindikátusa néhány héttel ezelőtt elkészítette s Wekerle elnök-pénzügyminiszter elé terjesztette jóváhagyás végett. Wekerle azonban már nem vizsgálja át az elszámolást, s így az az új miniszterre marad. A pénzügyintézetek tehát nem vehetik a konverzió nyereséget az idei bilanczaikba, ami nagy nehézséget s kellemetlenséget okoz.

Öngyilkos bankigazgató.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk táv.) Manojlovich György a szabadkai közgazdasági bank igazgatója Szegeden egy fogadóban agyonlőtte magát. A bank igazgatója e híre azonnal megvizsgálta a pénztárt s a könyveket, de mindent a legnagyobb rendben talált. Az öngyilkos igazgatót megyszerte becsülték. Még nem tudják, hogy miért végezte ki magát.

Hazaáruló katonatiszt.

Budapest, jan. 4. (Saját tudósítónk távirata.) Párisból telegrafálják, hogy a Dreyfus-pörben holnap hajtják végre a nyilvános lefokozást, a katonai iskola udvarában. Ha az elítélt az ítélet végrehajtásánál beszélni próbál, úgy megpörgetik a dobokat ép úgy mint a kivégzésknél szokás.

Különfélék.

Feltalálta magát. Midőn hajdanában a törökök hazánkba betörték, megtörtént egyszer, hogy a délvideken egy jómódu gazdának háza táját a török katonák feldúlták. A gazda addig járt kelt, míg magához a szultánhoz került panasza. A szultán a panaszt nagy türelemmel végighallgatta s azután így szólt hozzá:

— Hát te aludtál, mikor a rablók nálad jártak?

A panaszos feltalálta magát s válaszolt:

— Igen én aludtam, s egészen nyugodtan alhattam is, mezt azt hihettem, hogy a kegyelmes szultán viraszt mindnyájunk közbiztonsága fölött.

A szultánnak tetszett a felelet s a panaszt gazdagon kárpótolta.

Közgazdaság.

Nagyvárad-i ipariügyek.

Iparhatósági megbizottak ülései. Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala, mint iparhatóságnál az 1894. évben működött iparhatósági megbizottak a múlt hónapban tartották Pintér János elnöklete alatt utolsó ülésüket; előterjesztett jelentéseik szerint iparosaink a lehetőleg rendet tartanak hatósági beavatkozást igénylő mulasztásokat rendellenes állapotokat az iparhatósági megbizottak a vizsgálatok alkalmával nem találtak. A már említett iparhatósághoz 1895. esztendőre megválasztott iparhatósági megbizottak pedig a napokban tartották alakuló ülésüket, a melyen az iparhatóság részéről jelen volt Sztaril János t. aljegyző. Elnökül választott: Moskovits Farkas, az ipariskolába: Bognár Sándor és Simon Károly; gyárak vizsgálatára: Lukáts Antal és Szegedi József; műhelyek vizsgálatára olasz város részben: Havasi Zsigmond Reich Lőrincz, Tárnoki László, ifj. Bereczky Sámuel. Újváros részben: Bodnár Gyula, Mónus Sándor, Nébelthau Gyula-Spitz Ignác. Velenceze, Váralja és Csillagváros részben: Gődény Sándor, Kadla, csek Sámuel, Lévy István és Weisz Mór.

Iparstatisztika Nagyváradon. Hivatalos adatok szerint a rendőrkapitányi hivatal, mint elsőfoku iparhatóság az 1894. év folyamán kiadott összesen 227 iparjogositványt és pedig 16 iparendélyt, 211 iparigazolványt; üzletág szerint a következőleg oszlik meg u. m.: szatócás üzletre: 35, cipész iparra: 15, bérkocsi ipar-

ra: 13, borbély s fodrász: 10, férfi-ruha szabó: 10, asztalos ipar: 8, hentes üzlet: 7, csizmadia: 6, vegyes kereskedés: 6, női-ruha szabó: 5, szűrszabó: 5, kovács: 4, lakatos: 4, kisebb ács munkálatokra: 4, étel árusításra: 3, cukrász iparra: 3, mészáros iparra: 3, szobafestésre: 3, építő mesterségre: 3, magyar szabó: 3, szücs: 3, déli gyümölcs eladás: 3, bádogos: 2, kőszőrüs: 2, szappanfőzés: 2, szikviz gyártás: 2, vízvezeteki berendezés: 2, kőműves mesterség: 2, kávéház: 2, kávémérés: 2, ügynökség: 2, jószággal kereskedés: 2, só- és liszt eladás: 2, rőfös- és vegyes üzlet: 2, ablak- és portál tisztításra, aszfaltírozásra, cognac gyárra, gőzmalom iparra, hangszer készítésre, fürdőre, illatszer készítésre, kötődere, kárpitos üzletre, kefe kötésre, kapta faragásra, kelme festésre, kósár fonásra, nyomda iparra, kristály szóda készítésre, mosó intézetre, óras iparra, pipa készítésre, sütő iparra, timár üzletre, ács mesterségre, vendéglőre, zsibáros üzletre, bizományra, divat-áru üzletre, bőr kereskedésre, kézműáru üzletre, borkereskedésre, férfi-ruha eladásra, könyvkereskedésre, liszt eladásra, fakereskedésre, faszén eladásra, üveg s porcellán kereskedésre, rőfös, rőfös- és vegyes, rövidáru és vegyes, divat és rövidáru, vászon, termény, fűszer, só liszt és főzelék, kelme és női fehérnemű, szőnyeg és keleti himzés, tojás és termény kereskedésekre, bizományi s váltó üzletre, külön-külön 1—1. — A befolyt ipardíjak összege: 1215 frt. Ezzel szemben meglehetősen a megszűnt üzletek száma, de mégis jóval csekélyebb, mint a kiadott jogositványok száma; az üzlet megszüntetések kétfélék, vagy jogfenntartással ideiglenesek, azaz: szünetelő üzletek, vagy véglegesek; megszűnt véglegesen: 70 üzlet. — Ezen kimutatásból kitűnőleg, mint egyéb tekintetben, úgy az ipar és kereskedelmi téren is városunkban lendületes fejlődés van folyamatban.

Gyárak keletkezésében Nagyváradon. Téglagyárak csak látszólag vannak elegendő számmal városunkban, mert Köblös Ferencz és Réz Antal szükségét látják, hogy még egygyel több hasonló vállalat legyen; nevezettek téglagyárat fognak létesíteni, a telep-engedély iránt kérvényüket az iparhatósághoz már beadták. Fésű-gyárat szándékoznak létesíteni a Nébelthau testvérek, kik petroleum-motor használat mellett fogják a gyártmányokat előállítani.

A közös vámterületre az áruforgalmi statisztika szerint az év 11 hónapjában több, mint 2 millió mm. román, szerb és orosz gabona érkezett a különböző piacokra. Ezen kívül a vámvisszatérítéssel importált gabona 6 millió mm.ására rugott. Ez importtal szemben kivittek a közös vámterületről ugyanazon idő alatt 6:82 millió mm. gabonát és 1:22 millió mm. örleményt.

Néhány év előtt a közös vámsorompókból a gabonakivitel 30—50%-kal haladta meg az idegen terménybehozatalt. Ma már ez a differencia csaknem egészen eltűnt. Nem értjük tehát, hol van a kormány részéről hangoztatott gabona-tulprodukeció?

Marhasó. Az osztrák pénzügyminiszter rendeletileg gondoskodott arról, hogy az ausztriai gazdaközönség mérsékelt áron és könnyű módon jusson marhasóhoz. A gazdasági egyesületek engedélyt kaptak marhasóraktárak felállítására. Az egyesületek följogosítottak a raktárak felállítására és vezetésére, de megbízhatnak másokat, főleg kereskedőket is az árulással. A gazdák a raktárokból olcsón beszerezhetik a szükséges marhasót, de csakis egyszerre az egész évi szükségletet, mert a vasutak csakis ily esetben szállítják mérsékelt díj mellett. — Ausztria tehát megelőzött bennünket. Wekerle annak idején kijelentette, hogy nem teljesítheti a gazdák kívánságát, mert ez iránt előbb meg kell egyeznie az osztrák pénzügyminiszterrel és

megígérte, hogy majd megindítja a tárgyalásokat. Voltak-e tárgyalások, nem-e, azt nem tudjuk, de látjuk, hogy Ausztriában mégis tesznek valamit a gazba érdekében. Kivánatos, hogy a magyar pénzügyminiszterium haladéktalanul tegye meg azokat az intézkedéseket, melyeket a magyar gazdaközönség oly régen vár és a melyre oly égető szükség van.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 4.

Buzát ma jobban kínáltak, kereslet élénkebb volt. Elkelt 25.000 méterem. 2 $\frac{1}{2}$ krral magasabb áron; irányzat szilárd. — Egyéb gabonaműekben csekély forgalom; változatlan áruk.

Határidő üzlet élénk. Buza szept.—okt. 6:93—6:95 buza márcz.—áprilisra 6:60—6:61. — Rozs tavaszra 5:48—5:49. — Tengeri május—júniusra 6:13—6:14.

Tényleges gabna-árak:

	m. m.	súly	effectív ár
Buza, tiszavidéki	500	82 k.	6:85
» »	100	82 »	6:85
» »	600	81 »	6:90
» »	200	81:5 »	6:87 $\frac{1}{2}$
Buza, pestmegyei	700	82 »	6:85
» »	600	82:5 »	6:85
Buza, bihari	—	— »	—
» oláh	2600	78:5 »	5:20, 5:40
Buza, bányási	2000	78:4 »	6:67 $\frac{1}{2}$
Rozs	—	— »	5:36
Árpa	—	— »	6:20
Zab	100	— »	6:25
»	100	— »	5:65
Tengeri	—	— »	—
» orosz	—	— »	5:90
Repeze	—	— »	—
Köles	—	— »	—

Sertés-üzlet.

Kőbánya, január 4. Üzlet változatlan. Készlet: 116,363 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 43—44 kr.; közép: 43—44 kr.; süldő kövér: 44 $\frac{1}{2}$ —45 kr.; sovány: 45—45 $\frac{1}{2}$ kr.; Román: —; Szerb kövér 43 $\frac{1}{2}$ —44 $\frac{1}{2}$ kr.; sovány: 42 $\frac{1}{2}$ —44 $\frac{1}{2}$ kr.;

A budapesti érték-tőzsde hivatalos árjegyzései

1895. január 4.

Befizetés	Az értékpapir neve	Árfolyam
	Aranyjárdék . . . 4 $\frac{0}{10}$	123:20
	Koronajárdék . . . 4 $\frac{0}{10}$	98:40
	Magyar regále-kötv. . . 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	100:50
	Magyar földteherm. k. 4 $\frac{0}{10}$	97:00
	Tiszai és szegedi nyer. 4 $\frac{0}{10}$	143:00
	Osztr. aranyjárdék . 4 $\frac{0}{10}$	124:25
	1860. államsorsj. . . 5 $\frac{0}{10}$	163:00
	Kisbirtokosok földhit. 5 $\frac{0}{10}$	103:50
	» » » 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	100:50
	Magyar földhitelint. . 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	101:25
	» » » 4 $\frac{0}{10}$	98:25
	Magy jelzáloghitelb. . 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	101:00
	Pesti magy. ker. bank 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	100:50
	» » » 4 $\frac{0}{10}$	97:50
500	Pesti magyar keresk. bank	1308:00
300	Egyesült főv. takarékpénztár	1300:00
300	Magyar orsz. közp. »	870:00
1000	Pesti hazai első »	9200:00
1000	Első magy. ált. bizt. társ.	3975:00
500	Első bpesti gőzmalom r. t.	2200:00
150	Victoria gőzmalom	250:00
160	Kőbányai gőztéglagyár t.	980:00
100	Magy. aszf. részvény társ.	305:00
20	Salgótarjáni kőszénbánya	769:00
400	Ganz és társa	2100:00
	Arany cs. és kir.	5:90
	» 20 frankos	9:87
	» 20 márkás	12:18

Szerkesztői üzenet.

A Fehérmegyei Naplónak.

Igen nagy örömről szolgál a «Tiszántul» mutatóvány számában kifejtett politikai és különösen közgazdasági programunk terjedése; mert, mint a Fehérmegyei Napló 1. számában olvassuk főtiszt. Zelenyák János ur a Lőcsén elmondott képviselői program beszédében azt szóról-szóra magáévá tette.

Alapított

1829. ében.

Ajánl

kitünő minőségű rumot,

Valódi közvetlen behozatott orosz theát, bel- és
külföldi csemege borokat és

PEZSGŐT

kassai sodart nyersen és főve;

HALAKAT

olajban, páczolva és sózva, ugy minden némű sajtokat

Wurst József czég,

Nagyvárad, fő-utca Bartsch-ház.

(9.) 6-5

85.
1895.

Hivatalos hirdetmény.

A közforgalomból kivont vagy kivonandó pénznemek tekintetében még mindig zavar és tájékozatlanság forogván fenn, ujlag közhirre tétetik, hogy:

1. Az egyforintos bankjegyek a folyó 1895. évben még közforgalom tárgyát képezik s azért 1895. évi december 31-ik napjáig mindenki által elfogadandók.

2. A 20 krajczáros ezüst és 4 krajczáros rézváltópénzek a közforgalom tárgyai lenni megszűnven, 1895. évi január 1-ső napjától fogva többé el nem fogadtatnak, 1895. évi december 31-ik napjáig azonban fizetesképen 5, azaz öt forint összegig, beváltás végett pedig korlátlan mennyiségben az állami pénztáraknál teljes értékükben elfogadtatnak; 1895. évi december 31-ike után ezen 20 és 4 krajczáros váltópénzek többé sem névértékükben sem anyag értékben sehohlyan fizetés képen el nem fogadtatnak, sem be nem váltatnak.

Nagyvárad, 1895 január 3-án.

Ifj. Rimler Károly,

rendőrkapitány.

(15) 1-1

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáca-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra, úgy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek;
továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák,**
névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek,
jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint **falragaszok** legizlésesebb kivitelben való előállítására, úgy fekete mint szines nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Meghóltak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás, Alapítványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894, december hóban.

(5) 0-4

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.